

Het was een ongewisse lente. Het weer veranderde voortdurend en blauwe en paarse wolken joegen over het land. Buiten de stad keken de boeren ongerust naar de akkers; in Londen werden paraplu's opgestoken en weer gesloten door de mensen die naar de lucht keken. Maar in april viel dergelijk weer te verwachten. Duizenden winkelbediendes merkten dat op terwijl ze keurige pakjes overhandigden aan de dames in japonnen vol ruches die voor hen aan de toonbank stonden bij Whitley's en de Army & Navy Stores.¹ Een eindeloze parade van winkelende mensen in het West End en zakenlieden in het East End trok in optocht door de straten, als een karavaan die voortdurend doorstapte – zo leek het voor wie een reden had stil te staan, bijvoorbeeld voor het raam van een club in Piccadilly of om een brief te posten. Er kwam geen eind aan de stroom landauers, victoria's en huurkoetsen; want het seizoen begon.² In de stillere straten strooiden muzikanten hun zwakke en veelal droefgeestige fluittonen uit, die hier in de bomen van Hyde Park en daar in St. James's Park een echo of navolging vonden in het getsjilp van mussen of de plotse amoureuze maar kortstondige uitbarstingen van de lijster. Op de pleinen schuifelden de duiven in de boomkruinen, zodat hier of daar een twijgje viel, en koerden ze keer op keer het slaapliedje dat steeds weer werd onderbroken. De poorten bij de Marble Arch en Apsley House werden 's middags versperd door dames die veelkleurige japonnen met queue droegen, en door heren met hun geklede jas en wandelstok, die een anjer droegen. Daar kwam de prinses,³ en toen ze passeerde werden de hoeden gelicht. In de

souterrains aan de lange lanen van de woonbuurten bereidden dienstmeisjes met muts op en schort voor de theemaaltijd. Via sluiptrappen uit het souterrain boven gebracht werd de zilveren theepot op tafel gezet, en maagden en ongehuwde vrouwen met handen die de zweren van Bermondsey en Hoxton hadden gebet,⁴ maten met zorg een, twee, drie, vier lepeltjes thee af. Toen de zon onderging ontloken ontelbare gaslichtjes, gevormd als het oog op een pauwenveer, in hun kooi van glas, maar niettemin bleven er brede stroken duisternis in de straat achter. Het gemengde licht van de lantaarns en de ondergaande zon werd gelijkelijk weerspiegeld door het stille water van de Round Pond en de Serpentine⁵ in het park. Dinergasten, die in hun huurkoets over de brug draafden, keken een ogenblik naar het bekoorlijke uitzicht. Ten slotte kwam de maan op en hoewel ze nu en dan achter wolkenflarden verdween, scheen die blinkende munt sereen, streng, of misschien wel volstrekt onverschillig. In een traag verstrijken, als van de stralen van een zoeklicht, gleden de dagen, de weken en de jaren langs de hemel.

Kolonel Abel Pargiter zat na het middagmaal in zijn club te praten. Aangezien zijn gezelschap in de lederen fauteuils mannen van hetzelfde type waren als hij, mannen die in het leger of bij de overheid hadden gediend, mannen die inmiddels gepensioneerd waren, zaten ze nu eens met oude grapjes en anekdotes hun verleden in India, Afrika, Egypte op te halen om zich dan weer, in een vloeiende overgang, op het heden te richten. Het betrof een bepaalde aanstelling, een bepaalde eventuele aanstelling.

Opeens leunde de jongste en keurigst geklede van de drie naar voren. Gisteren had hij het middagmaal gebruikt met... Op dat moment dempte de spreker zijn stem. De anderen bogen zich naar hem toe; met een kort handgebaar wuifde kolonel Abel de bediende weg die de koffiekopjes wilde meene-

men. De drie kalende en grijzende hoofden bleven een paar minuten dicht bij elkaar. Toen liet kolonel Abel zich tegen de rugleuning van zijn stoel vallen. De nieuwsgierige schittering die in aller ogen was verschenen toen majoor Elkin aan zijn verhaal begon, was uit het gezicht van kolonel Pargiter volledig verdwenen. Hij staarde voor zich uit met zijn helblauwe ogen die enigszins leken toegeknepen, alsof het schelle licht van het Oosten er nog in scheen; met zijn ooghoeken samengetrokken alsof het stof er nog in zat. Er was hem een gedachte ingevallen waardoor de woorden van de anderen hem geen enkel belang meer inboezemden; ze waren hem zelfs onaangenaam. Hij stond op en keek uit het raam neer op Piccadilly. Met zijn sigaar in zijn hand keek hij neer op de daken van de paardenbussen, huurkoetsen, victoria's, gesloten karren en landauers. Hij stond erbuiten, leek zijn houding te zeggen; hij had daar geen vinger meer in de pap. Een sombere uitdrukking verspreidde zich over zijn rode, knappe gezicht toen hij daar stond te starren. Opeens viel hem een gedachte in. Er was een vraag die hij wilde stellen; daarom draaide hij zich om; maar zijn vrienden waren weg. Het groepje was opgebroken. Elkins liep al haastig de deur uit; Brand was met iemand anders gaan praten. Kolonel Pargiter slikte dat wat hij had willen zeggen in en draaide zich weer om naar het raam dat op Piccadilly uitkeek. Iedereen in de drukke straat leek wel een doel op het oog te hebben. Iedereen haastte zich voort om een afspraak na te komen. Zelfs de dames in hun victoria's en coupés draafden over Piccadilly om ergens iets te doen. De mensen kwam terug naar Londen; ze bereidden zich voor op het seizoen. Maar voor hem zou er geen seizoen zijn; voor hem viel er niets te doen. Zijn echtgenote lag op sterven, maar ze stierf niet. Vandaag ging het iets beter; morgen zou het weer slechter gaan; er kwam een nieuwe verpleegster; en zo ging het maar door. Hij pakte een krant en sloeg de pagina's om. Hij keek naar een afbeelding van de westelijke façade van de Keulse dom.⁶ Hij legde de krant weer op

zijn plaats tussen de andere kranten. Een dezer dagen – dat was zijn eufemisme voor de tijd na de dood van zijn vrouw – zou hij Londen verlaten, dacht hij, en buiten gaan wonen. Maar het huis was er nog; de kinderen waren er nog; en er was ook... zijn gelaat veranderde; zijn uitdrukking werd minder ontevreden, maar ook heimelijk en bezwaard.

Hij kon toch ergens naartoe. Die gedachte had hij in zijn achterhoofd gehouden terwijl ze zaten te praten. Toen hij zich omdraaide en zag dat ze weg waren, was dat de balsem die hij in zijn wond goot. Hij zou Mira gaan opzoeken; Mira zou tenminste blij zijn hem te zien. Toen hij de club verliet sloeg hij dan ook niet af naar het oosten, waar de drukbezette mannen naartoe liepen; noch naar het westen waar zijn eigen huis aan Abercorn Terrace stond; maar hij koos de verharde paden door het Green Park naar Westminster. Het gras was felgroen; de takken begonnen uit te lopen; groene klauwtjes, als vogelklauwtjes, persten zich naar buiten; alles had iets sprankelends, een bezieling; de lucht rook fris en verkwikkend. Maar kolonel Pargiter zag het gras noch de bomen. Recht voor zich uit kijkend marcheerde hij door het park in zijn stijf dichtgeknoopte jas. Maar toen hij Westminster bereikte bleef hij staan. Dit deel van de zaak vond hij onaangenaam. Altijd als hij het straatje aan de voet van die kolos, de Westminster Abbey, naderde, die straat van armoedige huisjes met gele gordijnen en raamadvertenties, de straat waar de cakejesverkoper altijd wel met zijn bel leek te rinkelen, waar kinderen gilden en van het ene op de stoep gekrijte vakje in het andere sprongen, bleef hij staan, keek naar rechts en keek naar links; en liep dan snel naar nummer dertig en belde aan. Hij keek strak naar de deur terwijl hij met zijn hoofd tussen zijn schouders afwachtte. Hij wilde niet voor die deur worden gezien. Hij vond het onaangenaam te moeten wachten tot hij werd binnengelaten. Hij vond het onaangenaam door mevrouw Sims te worden binnengelaten. Het rook altijd in dat huis; er hingen altijd smoezelige kleren

aan een waslijn in de achtertuin. Hij ging de trap op, wrevelig en met zware stap, en kwam in de zitkamer.

Er was niemand; hij was te vroeg. Hij keek vol afkeer de kamer rond. Er waren te veel kleine voorwerpen. Hij voelde zich niet op zijn plaats en veel te groot toen hij daar met rechte rug bij de gebeeldhouwde open haard stond voor een scherm beschilderd met een ijsvogel die juist op een bosje lisdodden neerstreek. Op de etage boven hem werd druk heen en weer gedraafd. Was er soms iemand bij haar, vroeg hij zich al luisterend af. Buiten op straat gilden kinderen. Het was morsig; het was laag; het was heimelijk. Een dezer dagen, zei hij bij zichzelf... maar de deur ging open en zijn maîtresse, Mira, kwam binnen. 'Ach, Bogy, lieve schat!' riep ze uit. Haar haar zat in de war; ze zag er ietwat pluizig uit; maar ze was een stuk jonger dan hij en oprecht blij hem te zien, meende hij. Het hondje sprong tegen haar op.

'Lulu, Lulu,' riep ze terwijl ze het hondje met haar ene hand optilde en de andere naar haar kapsel bracht, 'kom, laat oom Bogy je eens bekijken.'

De kolonel nam in de krakende rieten stoel plaats. Ze zette de hond op zijn knieën. Er zat een rode plek – eczeem wellicht – achter het ene oortje. De kolonel zette zijn bril op en boog naar voren om het oor van het hondje te bekijken. Mira gaf hem een kus waar zijn kraag op zijn hals aansloot. Zijn bril viel af. Ze raapte hem op en zette hem op de hond. De oude baas was vandaag neerslachtig, meende ze. In die mysterieuze wereld van clubs en gezinsleven waarover hij nooit met haar sprak, was iets niet in orde. Hij was er al voordat ze haar haar had gedaan, wat hinderlijk was. Maar het was haar plicht hem af te leiden. Daarom vloog ze heen en weer – haar figuur dijde weliswaar uit, maar liet nog toe dat ze tussen tafels en stoelen door glipte; ze verwijderde het haardscherm en stak voordat hij haar kon tegenhouden het zuinige pensionvuur aan. Toen streek ze neer op de arm van zijn stoel.

‘O, Mira!’ zei ze terwijl ze zichzelf in de spiegel bekeek en haar haarspelden verschikte, ‘wat ben je toch een vreselijke sloddervos!’ Ze maakte een lange streng haar los die ze over haar schouder liet vallen. Ze had nog altijd mooi haar, met gouden schitteringen, ook al liep ze tegen de veertig en had ze, om de waarheid te zeggen, een dochter van acht die bij vrienden in Bedford in de kost was. Haar haar viel uit eigen beweging, door zijn eigen gewicht, en toen Bogy het zag vallen leunde hij naar voren om er een kus op te drukken. Beneden in de straat was een draaiorgel gaan spelen en alle kinderen renden ernaartoe, zodat er plots een stilte viel. De kolonel begon haar hals te strelen. Hij begon, met de hand die twee vingers had verloren, nog lager te tasten, waar de hals in de schouders overloopt. Mira liet zich op de grond glijden en leunde met haar rug tegen zijn knie.

Toen klonk er gekraak op de trap; er werd aangeklopt, alsof iemand hen wilde attenderen op zijn aanwezigheid. Ogenblikkelijk stak Mira haar haar op, kwam overeind en sloot de deur.

De kolonel begon opnieuw systematisch de oortjes van de hond te onderzoeken. Was het eczeem of was het geen eczeem? Hij bekeek de rode plek, zette hem toen op zijn pootjes in de mand en wachtte af. Hij vond dat langdurige gefluister op de overloop voor de deur onaangenaam. Eindelijk kwam Mira weer binnen; ze zag er bezorgd uit; en wanneer ze er bezorgd uitzag, zag ze er oud uit. Ze begon onder kussens en overtrekken te zoeken. Ze moest haar tas hebben; waar had ze haar tas gelaten? Die kon overal zijn, dacht de kolonel, in die janboel van spullen. De tas, die ze onder de kussens in de hoek van de sofa vond, bleek een schamel en armetierig geval te zijn. Ze keerde de tas om. Ze schudde en er vielen zakdoekjes, propjes papier, zilveren en koperen munten uit. Maar er had een goudstuk⁷ in moeten zitten, zei ze. ‘Ik weet zeker dat ik er gisteren nog een had,’ mompelde ze.

‘Hoeveel?’ vroeg de kolonel.

Het kwam op één pond – nee, één pond acht shilling en sixpence, zei ze en ze mompelde iets over de was. De kolonel haalde twee pondstukken uit zijn gouden foedraal en gaf ze aan haar. Zij nam ze mee en er volgde verder gefluister op de overloop.

‘De was...?’ dacht de kolonel terwijl hij het vertrek rondkeek. Het was een armoedig klein hol; maar aangezien hij zoveel ouder was dan zij was het ongepast naar de was te vragen. Daar was ze weer. Ze vloog door de kamer, ging op de vloer zitten en legde haar hoofd tegen zijn knie. Het zuinige vuur, dat zwak had geflakerd, was intussen gedoofd. ‘Laat maar,’ zei hij ongeduldig toen ze de pook pakte. ‘Laat het maar uitgaan.’ Ze legde de pook neer. Het hondje snurkte; het draaiorgel speelde. Zijn hand begon aan zijn trek langs haar hals omhoog en omlaag, naar het lange dikke haar en terug. In die kleine kamer, zo vlak op de andere huizen, viel de schemering snel in; en de gordijnen waren half dichtgetrokken. Hij trok haar naar zich toe; hij kuste haar achter in haar nek; en de hand die twee vingers had verloren, tastte nog lager, waar de hals in de schouders overloopt.

Een onverwachte vlaag regen sloeg op de straatstenen neer en de kinderen, die van het ene gekrijte hokje naar het andere hadden gehinkeld, holden naar huis. De bejaarde straatzanger, die over de stoeprand had lopen zwalken met een visserspet zwierig op zijn achterhoofd terwijl hij uit volle borst ‘Tel uw zegeningen, tel uw zegeningen –’ zong, zette de kraag van zijn jas op en ging schuilen in het portiek van een kroeg, waar hij zijn oproep afmaakte: ‘Tel uw zegeningen, een voor een.’ Toen scheen de zon weer; en droogde de straatstenen.

‘Het kookt niet,’ zei Milly Pargiter met een blik op de theeketel. Ze zat aan de ronde tafel in de voorkamer van het huis aan Abercorn Terrace. ‘Het kookt nog lang niet,’ herhaalde ze.

Het was een ouderwetse koperen ketel met een gedreven patroon van rozen dat bijna was vervaagd. Er flakkerde een zwak vlammetje onder de koperen buik. Haar zuster Delia, die achterover leunde in een stoel naast haar, keek er ook naar. 'Moet een ketel wel koken?' vroeg ze even later zomaar, alsof ze geen antwoord verwachtte, en Milly gaf geen antwoord. Ze zaten zwijgend te kijken naar de kleine vlam op het kwastje van een gele pit. Er stonden veel borden en kopjes, alsof er nog anderen zouden komen; maar op dat moment waren ze alleen. Het vertrek stond vol meubels. Tegenover hen stond een Hollandse pronkkast met blauw serviesgoed op de planken; de zon van die namiddag in april vormde enkele vlekken her en der op het glas. Boven de haard hing het portret van een roodharige jonge vrouw in witte mousseline, die met een mandje bloemen op haar schoot glimlachend op hen neerkeek.

Milly trok een speld uit haar haar en begon de pit in losse draden uit te pluizen om de vlam te vergroten.

'Maar dat helpt helemaal niets,' zei Delia geïrriteerd terwijl ze toekeek. Ze was ongedurig. Alles leek zo onuitstaanbaar veel tijd te kosten. Crosby kwam binnen en vroeg of ze de ketel soms in de keuken op moest zetten, en Milly zei Nee. Hoe moet ik een eind maken aan dat gepruts en geklungel, zei ze bij zichzelf terwijl ze met een mes op de tafel tikte en naar het zwakke vlammetje keek dat haar zusje met een haarspeld probeerde te vergroten. Onder de ketel begon een iel stemmetje te jengelen; maar daar zwaaide de deur weer open en er kwam een klein meisje in een gesteven roze jurkje binnen.

'De juffrouw had je wel een schoon schort voor mogen doen,' zei Milly streng, in een imitatie van de toon van een volwassene. Er zat een groene veeg op het schort alsof ze in bomen had geklommen.

'Dat zat nog in de was,' zei Rose, het kleine meisje, knorrig. Ze keek naar de tafel, maar er was nog geen sprake van thee.

Milly prikte weer met haar haarspeld in de pit. Delia leunde

naar achteren en keek opzij uit het raam. Vanuit haar stoel had ze uitzicht op het bordes voor het huis.

‘Kijk, daar is Martin,’ zei ze somber. De deur sloeg; er werden boeken op de haltafel gesmakt en Martin, een jongen van twaalf, kwam binnen. Hij had hetzelfde rode haar als de vrouw op het schilderij, alleen zat het bij hem in de war.

‘Ga je maar even opknappen,’ zei Delia streng. ‘Je hebt nog tijd genoeg,’ voegde ze eraan toe. ‘Het water kookt nog niet.’

Ze keken allemaal naar de ketel. Het zwakke, droefgeestige gezang hield aan terwijl het vlammetje onder de schommelen-de koperen buik flakkerde.

‘Die verrekte ketel,’ zei Martin terwijl hij zich abrupt omdraaide.

‘Mama houdt er niet van als je zulk soort taal bezigt,’ zei Milly berispelend, alsof ze een ouder iemand imiteerde; want hun moeder was al zo lang ziek dat beide zusjes gewoon waren de toon van hun moeder tegenover de kleintjes te imiteren. Weer ging de deur open.

‘Het dienblad, juffrouw...’ zei Crosby, terwijl ze de deur met haar voet openhield. Ze had het dienblad voor de zieke in haar handen.

‘Het dienblad,’ zei Milly. ‘Zo, wie brengt het dienblad naar boven?’ Weer imiteerde ze de toon van een ouder iemand die kinderen met tact tracht te benaderen.

‘Nee, Rose. Dat is te zwaar voor jou. Laat Martin het maar dragen; dan kun jij met hem meegaan. Maar niet te lang blijven, hoor. Vertel mama maar wat jullie hebben gedaan en de ketel... de ketel...’

Ze prikte weer met de haarspeld in de pit. Uit de slangvormige tuit kwam een ijl wolkje stoom. Eerst haperend, maar geleidelijk krachtiger totdat er, net toen ze voetstappen op de trap hoorden, één krachtige stroom stoom uit de tuit kwam.

‘Het kookt!’ riep Milly uit. ‘Het kookt!’